

USTAWA

z dnia 28 czerwca 1963 r.

o zmianie ustawy o radach narodowych.

Art. 1. W ustawie z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. Nr 5, poz. 16) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 2:

- a) w pkt 4 zastępuje się wyrazy „inspekcji budowlanej” przez wyrazy „nadzoru budowlanego”;
- b) pkt 11—13 otrzymują brzmienie:
  - „11) zdrowia i opieki społecznej,
  - 12) kultury fizycznej i turystyki,
  - 13) zatrudnienia.”;

2) w art. 8:

- a) w ust. 2 zastępuje się wyrazy „rad robotniczych” przez wyrazy „samorządu robotniczego”;
- b) po ust. 2 dodaje się nowy ust. 2¹ w brzmieniu:

„2¹. Rady narodowe korzystają z inicjatywy i współdziałania komitetów Frontu Jedności Narodu, zwłaszcza przy włączaniu ludności do realizacji swych zadań, przy inicjowaniu czynów społecznych, organizowaniu spotkań radnych z wyborcami, realizowaniu postulatów i wniosków wyborców oraz przy popularyzacji wśród ludności dorobku i zamierzeń rad.”;
- c) po ust. 3 dodaje się nowy ust. 3¹ w brzmieniu:

„3¹. Rady narodowe udzielają poparcia społecznym formom umacniania, harmonijnego współżycia mieszkańców.”;

3) w art. 10:

- a) w ust. 1 dodaje się na końcu pierwszego zdania wyrazy „oraz kontrolują ich wykonanie”;
- b) dodaje się nowe ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Gromadzkie rady narodowe uchwalają wieloletnie plany gospodarcze w postaci programów rozwoju gromad, określając w nich:

  - 1) zadania w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa, w szczególności w zakresie produkcji podstawowych ziemioplodów, hodowli, gospodarki nasiennej, melioracji i skupu oraz w zakresie zadrzewień i zalesienia nieużytków,

2) inne zadania, w szczególności w zakresie dróg lokalnych, sieci zaopatrzenia, skupu i usług oraz urządzeń socjalno-kulturalnych i komunalnych”;

5. Rada Ministrów może postanowić, że również rady narodowe w miastach nie stanowiących powiatów i w osiedlach uchwalają wieloletnie plany gospodarcze w postaci programów rozwoju miast i osiedli.”;

4) w art. 11 dodaje się na końcu ust. 1 wyrazy „oraz kontrolują ich wykonanie”;

5) po art. 11 dodaje się nowy art. 11¹ w brzmieniu:

„Art. 11¹. 1. Kierownicy przedsiębiorstw i zakładów nie podporządkowanych radom narodowym i organy samorządu robotniczego współdziałają z radami narodowymi, w szczególności w celu wykorzystania produkcyjnych i usługowych możliwości tych jednostek dla potrzeb miejscowych, uzgadniania planów i lokalizacji budownictwa mieszkaniowego, prowadzenia wspólnych inwestycji komunalnych i socjalno-kulturalnych oraz organizacji i realizowania czynów społecznych.

2. Rady narodowe czuwają nad działalnością nie podporządkowanych im przedsiębiorstw i zakładów w zakresie zatrudnienia, budownictwa mieszkaniowego, zadań i inwestycji socjalno-kulturalnych, jak również w zakresie gospodarki przedsiębiorstw wodą, energią elektryczną, gazem i w innych sprawach mających wpływ na gospodarkę terenową.

3. Rada Ministrów ustala zakres i szczegółowe zasady wykonywania zadań wymienionych w ust. 1 i 2 przez rady narodowe poszczególnych stopni.”;

6) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Rady narodowe koordynują działalność spó-

dzielni i ich terenowych związków z działalnością państwowych przedsiębiorstw terenowych i zarządzanych centralnie oraz rzemieślni, jak również w zakresie i w trybie ustalonym odrębnymi przepisami kontrolują ich działalność oraz udzielają im pomocy w wykonywaniu ich zadań.

2. Działalność koordynacyjna, o której mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności:

1) ustalanie dla spółdzielni i ich terenowych związków kierunków rozwoju i podstawowych zadań planowych, wynikających z narodowych i terenowych planów gospodarczych i z wytycznych centralnych związków spółdzielczych,

2) rozpatrywanie projektów planów gospodarczych terenowych związków spółdzielczych,

3) rozpatrywanie wytycznych terenowych związków spółdzielczych dla opracowania planów gospodarczo-finansowych spółdzielni,

4) rozpatrywanie okresowych sprawozdań spółdzielni i ich terenowych związków z realizacji zadań planowych i udzielanie im zaleceń dotyczących realizacji planów.

3. Rada Ministrów może po porozumieniu z naczelnymi organami spółdzielczości określić szczegółowe zasady i tryb wykonywania zadań określonych w ust. 1 i 2.;

7) art. 13 skreśla się;

8) po art. 15 dodaje się nowy art. 15¹ w brzmieniu:

„Art. 15¹. 1. Wojewódzkie rady narodowe w oparciu o narodowe i terenowe plany gospodarcze oraz plany zagospodarowania przestrzennego koordynują całość gospodarki w województwie, a w szczególności:

1) występują z wnioskami o wykonanie na ich terenie zadań gospodarczych przez jednostki objęte planem centralnym,

2) uczestniczą w opracowywaniu i rozpatrywaniu projektów ważniejszych inwestycji na ich terenie,

3) opiniują lub ustalają lokalizację inwestycji,

4) opiniują ważniejsze zadania zawarte w projektach planów gospodarczych jednostek nie podporządkowanych radom narodowym, mające bezpośredni wpływ na gospodarkę rad narodowych i rozwój gospodarczy terenu, rozpatrują sprawozdania z wykonania tych zadań oraz występują z wnioskami w tych sprawach,

5) występują z wnioskami w sprawach dotyczących tworzenia, organizacji, łączenia i likwidacji przedsiębiorstw i zakładów nie podporządkowanych radom narodowym oraz lepszego wykorzystania ich mocy produkcyjnych,

6) inicjują podjęcie inwestycji wspólnych dla kilku użytkowników,

7) inicjują i organizują współdziałanie między przedsiębiorstwami podporządkowanymi i nie podporządkowanymi radom narodowym,

8) podejmują inne środki w celu zapewnienia wzajemnego powiązania zadań, wynikających z planów terenowych i pla-

nów jednostek nie podporządkowanych radom narodowym,

9) sporządzają bilanse ekonomiczne, obejmujące całość gospodarki na ich terenie, a zwłaszcza bilanse zatrudnienia, zdolności produkcyjnych w przemyśle i budownictwie, rolnie, materiałowe, wodne, pieniężnych dochodów i wydatków ludności.

2. Rada Ministrów określi zasady i tryb wykonywania zadań koordynacyjnych określonych w ust. 1.

3. Wojewódzkie rady narodowe ustalają, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi Rady Ministrów, w jakim zakresie zadania koordynacyjne określone w ust. 1, mają być realizowane przez rady narodowe niższych stopni.;

9) w art. 16 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Prezydya wojewódzkich rad narodowych mogą sprawdzić wykorzystanie zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw zarządzanych centralnie i w miarę potrzeby występują o przekazanie między przedsiębiorstwami zbędnych surowców, materiałów, maszyn i obiektów, jak również o wspólne użytkowanie lub przekazanie innemu użytkownikowi nieracjonalnie wykorzystywanej powierzchni produkcyjnej i składowej.”;

10) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Prezydya wojewódzkich rad narodowych zatwierdzają projekty planów kasowych oddziałów wojewódzkich Narodowego Banku Polskiego i rozpatrują sprawozdania z wykonania tych planów, współdziałają z oddziałami banków finansujących inwestycje w zakresie kontroli przebiegu inwestycji w województwie oraz ustalają wytyczne podziału kredytów bankowych przyznanych dla województwa, a przeznaczonych dla spółdzielczych oraz nie uspołecznionych jednostek gospodarczych.

2. Prezydya wojewódzkich rad narodowych mogą, zgodnie z wytycznymi Rady Ministrów, ustalić, w jakim zakresie zadania określone w ust. 1 mają być realizowane przez prezydya rad narodowych niższego stopnia.

11) w art. 24:

a) w ust. 2 skreśla się wyraz „aktów”,

b) w ust. 3 zastępuje się pkt 1 przez pkt 1 i 1¹ w brzmieniu:

„1) inicjują poczynania zmierzające do rozwoju produkcji rolnej i koordynują działalność kolek rolniczych, spółdzielni produkcyjnych oraz innych miejscowych instytucji i organizacji w zakresie wykonywania programu rozwoju gromady i rocznego planu gospodarczego, właściwego i terminowego przeprowadzania prac w rolnictwie, zabezpieczenia stanu sanitarno-weterynaryjnego w gromadzie i organizowania ochrony roślin,

1¹) koordynują kontraktację płodów rolnych w zakresie i trybie ustalonym przez Prezesa Rady Ministrów.;

c) w ust. 3 pkt 2 zastępuje się wyrazy „z radami robotniczymi” przez wyrazy „z samorządem robotniczym”,

d) w ust. 3 pkt 3 zastępuje się wyrazy „zespołów leśnych” przez wyrazy „zrzeszeń leśnych”;

12) w art. 25 dodaje się po wyrazach „Rada Państwa może” wyrazy „na wniosek Rady Ministrów” oraz skreśla się te wyrazy w pkt 2;

13) w art. 26 dodaje się po ust. 1 nowe ust. 1¹, 1² i 1³ w brzmieniu:

„1¹. Rozpatrzeniu na sesji podlegają również zasadnicze dla interesów miejscowej ludności sprawy dotyczące działalności przedsiębiorstw i instytucji nie podporządkowanych radzie narodowej.

1². Rady narodowe oceniają na sesjach działalność terenowych organów administracji państwowej i jednostek gospodarczych oraz ustalają środki dla usunięcia braków i przyspieszenia rozwoju terenu.

1³. Na sesjach rady narodowe obowiązane są okresowo rozpatrywać realizację postulatów i wniosków wyborców.”;

14) w art. 29 dodaje się po ust. 3 nowy ust. 3¹ w brzmieniu: „3¹. Sesje zwyczajne gromadzkich rad narodowych odbywają się z reguły raz na miesiąc, jednak co najmniej osiem razy w roku.”;

15) w art. 32 ust. 2 w wierszu trzecim wyraz „przewodniczącego” zastępuje się wyrazami „przewodniczącego i sekretarza”;

16) w art. 34 ust. 2 zastępuje się wyrazy „Kierownicy organów terenowych” przez wyrazy „Kierownicy terenowych organów państwowych, instytucji i jednostek gospodarczych”;

17) w art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uchwały rady narodowej podpisują przewodniczący obrad i przewodniczący prezydium rady narodowej. Uchwały gromadzkiej rady narodowej podpisują jej przewodniczący i jeden z członków jej prezydium.”;

18) art. 37 otrzymuje brzmienie:

„Art. 37. Rady narodowe uchwalają swoje regulaminy, w których określają tryb obradowania oraz podstawowe formy pracy rady i radnych. W regulaminie rada narodowa może określić również ważniejsze obowiązki i zakres działania swoich organów.”;

19) art. 40—43 zastępuje się przez art. 40—43¹ w brzmieniu: „Art. 40. 1. Do zadań stałych komisji rad narodowych należy:

1) utrzymywanie stałej łączności z masami pracującymi i ich organizacjami, przyciąganie ich do współpracy z władzą państwową i jej organami, pobudzanie i wykorzystywanie społecznej inicjatywy, przyjmowanie, rozpatrywanie i nadawanie dalszego biegu projektom pochodzącym od organizacji społecznych lub poszczególnych obywateli,

2) występowanie z inicjatywą i projektami w stosunku do rady narodowej i jej organów,

3) badanie i opracowywanie spraw zleconych przez radę narodową lub przedłożonych przez prezydium,

4) czuwanie nad prawidłowym wykonywaniem uchwał i wytycznych rady narodowej i jej prezydium oraz organów nadrzędnych,

5) kontrola działalności wydziałów oraz podporządkowanych radzie przedsiębiorstw, zakładów i instytucji,

6) sprawowanie kontroli społecznej nad nie podporządkowanymi radzie narodowej organami państwowymi, instytucjami i jednostkami gospodarczymi.

2. Jednostki podlegające kontroli, sprawowanej przez daną komisję, obowiązane są dostarczyć jej wszelkich wiadomości i materiałów, potrzebnych do wykonania jej za-

dań; wiadomości i materiały tajne udostępnia się zgodnie z przepisami o zachowaniu tajemnicy państwowej.

Art. 41. 1. Komisje podlegają w całej swej działalności radzie narodowej i obowiązane są na jej żądanie przedkładać do zatwierdzenia swoje plany pracy oraz składać sprawozdania w terminach ustalonych przez radę.

2. Prezydium rady narodowej obowiązane jest udzielać komisjom pomocy przy wykonywaniu ich zadań oraz włączać je do udziału w przygotowaniu ważniejszych uchwał, jak również zapraszać przewodniczących komisji do udziału w posiedzeniach prezydium, na których omawia się sprawy związane z zakresem działania danej komisji.

3. W miarę potrzeby komisja zwraca się do rady narodowej lub jej prezydium z wnioskiem o wydanie odpowiednich zarządzeń.

4. O sposobie załatwienia wniosku komisji prezydium obowiązane jest zawiadomić komisję najpóźniej w ciągu miesiąca od otrzymania wniosku. Decyzja prezydium nie uwzględniająca wniosku powinna być uzasadniona. Od tej decyzji komisja może odwołać się do rady narodowej.

Art. 42. 1. Kierownicy wydziałów powinni na zaproszenie komisji brać udział w jej posiedzeniach, zasięgać opinii komisji przed podjęciem ważniejszych decyzji oraz udzielać komisji pomocy w realizacji jej zadań.

2. Komisja może wystąpić do kierownika wydziału lub innej kontrolowanej jednostki z wnioskami, dotyczącymi działalności danej jednostki. Kierownik obowiązany jest najpóźniej w ciągu miesiąca powiadomić komisję o sposobie załatwienia wniosku, przy czym nieuwzględnienie wniosku należy uzasadnić.

Art. 43. 1. Rada Ministrów bądź zgodnie z jej wytycznymi prezydium rad narodowych określają sprawy, w których:

1) udzielone przez komisję zalecenia, dotyczące wykonania zadań wydziału lub usunięcia stwierdzonych braków, są dla kierownika wydziału wiążące,

2) kierownicy wydziałów obowiązani są zasięgać opinii komisji,

3) opinia komisji jest dla kierownika wydziału wiążąca.

2. Kierownik wydziału, który otrzymał od komisji wiążące zalecenie lub wiążącą opinię, obowiązany jest powiadomić komisję o podjętych w związku z tym czynnościach. Jeżeli kierownik wydziału ma zastrzeżenia co do słuszności otrzymanego wiążącego zalecenia lub wiążącej opinii albo co do możliwości zastosowania się do nich, obowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym komisję i prezydium rady narodowej.

3. Najpóźniej w ciągu miesiąca od otrzymania zastrzeżeń kierownika wydziału prezydium rady narodowej obowiązane jest:

1) zobowiązać kierownika wydziału do zastosowania się do wiążącego zalecenia lub wiążącej opinii i powiadomić o tym komisję bądź

2) powiadomić komisję o motywach, z po-

wodu których uznaje zastrzeżenia za uzasadnione; w tym przypadku komisja może odwołać się do rady narodowej.

- Art. 43¹. Organizację i tryb pracy komisji określa uchwalony przez nią regulamin prac komisji; regulamin podlega zatwierdzeniu przez radę narodową.”;
- 20) w art. 46 dodaje się na końcu ust. 1 wyrazy „i terminowym poinformowaniem wyborców”;
- 21) w art. 47 ust. 2 po wyrazach „na sesji” dodaje się wyrazy „bądź w okresie między sesjami”;
- 22) w art. 48 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2—4 w brzmieniu:
- „2. Zakład pracy zatrudniający radnego nie może mu wypowiedzieć stosunku pracy bez uzyskania na to zgody prezydium rady narodowej. Prezydium podejmuje uchwałę w tym przedmiocie po zasięgnięciu opinii komisji mandatowej. W sprawach dotyczących radnych rad gromadzkich, osiedli i miejskich miast nie stanowiących powiatów właściwe jest prezydium powiatowej rady narodowej, które podejmuje uchwałę po zasięgnięciu opinii komisji mandatowej tej rady narodowej, której radny jest członkiem.
3. W razie rozwiązania z radnym stosunku pracy bez wypowiedzenia, kierownik zakładu pracy obowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym prezydium rady narodowej.
4. Prezydium rady narodowej obowiązane jest powiadomić radę na najbliższej sesji o udzieleniu zgody na wypowiedzenie stosunku pracy bądź o rozwiązaniu stosunku pracy bez wypowiedzenia. Gdy sprawa dotyczy radnego rady niższego stopnia, prezydium powiatowej rady narodowej powiadamia również tę radę narodową, której radny jest członkiem.”;
- 23) w art. 53 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Prezydium rady narodowej obowiązane jest składać na sesjach sprawozdania ze swej działalności w terminach ustalonych przez radę oraz informacje o przebiegu wykonywania uchwał rady.”;
- 24) w art. 54 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
- „4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb ogłaszania uchwał prezydiów rad narodowych.”;
- 25) w art. 55 skreśla się wyrazy „kierownika”;
- 26) w art. 58 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Stałe urzędujący członkowie prezydium na czas pełnienia obowiązków w prezydium otrzymują bezpłatny urlop w dotychczasowym zakładzie pracy; okres tego urlopu zalicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy lub od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie.”;
- 27) w art. 59 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. W miarę potrzeby tworzy się wydziały wspólne dla:
- 1) województwa i miasta wyłączonego z województwa,
  - 2) powiatu i miasta stanowiącego powiat miejski,
  - 3) sąsiednich powiatów lub miast stanowiących powiaty,
  - 4) dzielnic miasta podzielonego na dzielnice.”;

28) po art. 59 dodaje się nowy art. 59¹ w brzmieniu:

„Art. 59¹. 1. Prezydium wojewódzkich (miejskich w miastach wyłączonych z województw) rad narodowych mogą tworzyć zjednoczenia i powoływać przedsiębiorstwa prowadzące na zasadach i w trybie określonym w przepisach o przedsiębiorstwach państwowych.

2. Rada Ministrów określa szczegółowe zasady podporządkowania zjednoczeń i przedsiębiorstw prowadzących, zasady ich współpracy z wydziałami prezydiów wojewódzkich (miejskich w miastach wyłączonych z województw) rad narodowych, oraz udzielania przez nie pomocy w działalności gospodarczej prezydiom rad narodowych niższych stopni i ich wydziałom.

3. W zakresie nie uregulowanym odmiennie przez Radę Ministrów na podstawie ust. 2 bądź w innych przepisach o przedsiębiorstwach państwowych, przepisy ustawy o radach narodowych dotyczące wydziałów stosuje się odpowiednio do zjednoczeń.”

29) w art. 62:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kierowników wydziałów powołuje i odwołuje prezydium rady narodowej po zasięgnięciu opinii odpowiedniej komisji rady narodowej. Uchwałę w tym przedmiocie obowiązane jest prezydium przedłożyć na najbliższej sesji radzie narodowej do zatwierdzenia.”;

b) w ust. 2 wyraz „podległych” zastępuje się wyrazem „podporządkowanych”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady obsadzania i zmian na stanowiskach pracowników wydziałów oraz podporządkowanych radzie narodowej przedsiębiorstw, zakładów i instytucji. W rozporządzeniu tym Rada Ministrów może zastosować przepisy ust. 2 również do nie wymienionych w tym ustępie stanowisk, które wymagają szczególnych kwalifikacji.”;

30) w art. 71 ust. 1 dodaje się po wyrazach „współdziałanie mieszkańców z radami narodowymi w zakresie” wyrazy „dbałości o budynki i ich otoczenie.”;

31) w art. 72 ust. 1 skreśla się wyrazy „wchodzących w skład gromady”;

32) w art. 76 dodaje się na końcu ust. 1 wyrazy „oraz ściśle współdziała, z wiejskim komitetem Frontu Jedności Narodu i miejscowymi ogniwami innych organizacji społecznych ludu pracującego.”;

33) po art. 76 dodaje się nowy art. 76¹ w brzmieniu:

„Art. 76¹. Na terenach wiejskich włączonych do miast można za zgodą prezydium wojewódzkiej (miejskiej w mieście wyłączonym z województwa) rady narodowej utrzymać stosowanie przepisów art. 72—76; przewidziane w tych przepisach zadania gromadzkich rad narodowych i ich prezydiów wykonują wówczas miejskie (dzielnicowe) rady narodowe i ich prezydium.”;

34) w art. 84 skreśla się ust. 1 i 4.

Art. 2. W ustawie z dnia 1 lipca 1953 r. o prawie budżetowym (Dz. U. Nr 45, poz. 221) art. 39 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przeniesienie kredytów między częściami, działami i rozdziałami wymaga uprzedniego zaopiniowania przez właściwe komisje rady narodowej.”

Art. 3. Prezes Rady Ministrów ogłosi w drodze obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 25 stycznia 1953 r. o radach narodowych, z uwzględnieniem zmian, wynikających z niniejszej ustawy oraz przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zachowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: J. Flordecki